

No és necessari censurar, només cal esperar

Norman
Solomon parla
de la
manipulació
informativa en
la Guerra del
Golf

La manca d'esperit crític manifestada per la professió periodística americana en el curs de la guerra del Golf explica, segons Norman Solomon, la facilitat amb què l'establishment polític i militar va poder fer servir els mitjans de comunicació com a portaveus dòcils, i fins i tot entusiastes, d'una operació militar absolutament mediatitzada. La veu de Norman Solomon es va fer sentir, clara i precisa, al Col·legi de Periodistes de Catalunya, en ocasió del Dia de la Llibertat d'informar en el món i en el decurs d'un acte sincronitzat amb altres manifestacions similars a França, Gran Bretanya, Polònia, Àfrica, etc...

El conformisme i seguidisme oficialista que va caracteritzar el tractament de la cobertura de la guerra del Golf en la gran majoria dels mitjans de comunicació americans van ser curosament analitzats per Norman Solomon. De quina manera, entre multitud d'exemples, Saddam Hussein es va transformar en el perill número u dels americans; de quina manera els diaris, setmanaris, ràdios i televisions anaven tots a l'una, arborant un contingut de fons idèntic; de quina manera, alhora, totes les activitats periodístiques quotidianes i habituals van quedar suspeses per art d'encantament, deixant lloc a un tema únic i obsessiu: la guerra del Golf...

Mentre, des de la mateixa cadira, la batalla tenia els fulgors brillants de les bombes americanes que queien sobre Bagdad, en sentit contrari, els míssils iraquians SCUD esdevenien "assassins i horripilants". Solomon no deixà de referir-se a la dramatització que van fer els mitjans de comunicació americans de la imatge de la cara contusionada del pilot presoner. En canvi, setmanes més tard, quan ell mateix explicà que s'havia ferit amb la corretja del paracaigudes, d'una banda, i de l'altra, que s'havia autolesionat per intentar evitar la compareixença davant de les càmeres de televisió iraquianes, ningú no en va fer cap titular de portada. Semblant discreció informativa va merèixer la reiterada "notícia" que

més de 300 nounats havien estat foragitats de les incubadores d'un hospital d'Al Kuwait, ciutat que no té cap hospital que disposi d'un nombre tan gran d'instal·lacions d'aquest tipus.

Napoleó ja tenia clar, a la seva època, que "no és necessari censurar: només cal esperar".

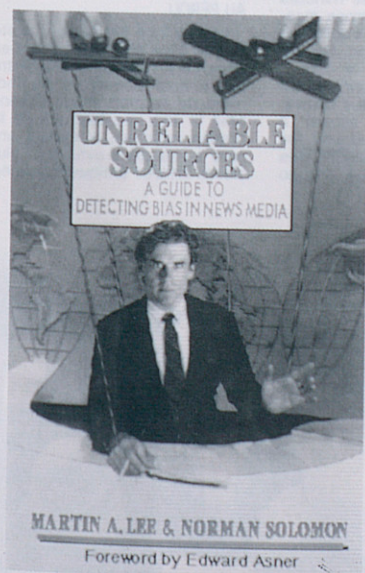
Segons Solomon, la censura imposada pel Pentàgon va ser més severa que durant la guerra del Vietnam, o durant la segona guerra mundial, ja que els periodistes no només havien de passar pel sedàs de l'acreditació, sinó que, a sobre, eren acompanyats per una escorta militar, arreu on anessin.

Enfront d'aquesta submissió dels informadors a l'ordre polític-militar, Solomon opina que els periodistes americans han fet gala durant aquesta guerra d'una "falsa innocència" propiciada per una falta d'autocrítica generalitzada en els mitjans de comunicació.

La dificultat per normalitzar la llibertat d'informació rau, digué Salomon, en l'estructura mateixa del sector. Mitja dotzena d'empreses de les que compten, com, entre altres, la General Electric, controlen els mitjans d'informació.

L'afany democratitzador del sector informatiu amb ànsies d'assolir una llibertat de moviments, exempts de pressions de cap mena, va conduir a subvencionar la premsa. Però la reducció dels fons públics destinats a tal fi ha contribuït a fer que els mitjans de comunicació americans estiguin cada cop més sota la fèrula de les grans corporacions empresarials. Als Estats Units s'ha demostrat que la democràcia ja no és "un home = un vot", sinó "un dòlar = un vot", ironitzà Solomon en el decurs de la seva instructiva aportació al dia mundial de la llibertat d'informar.

Obrí el debat el mateix degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Josep Pernaú, que preguntà si a les universitats, escoles de periodisme o a les mateixes redaccions s'educa el periodista en l'e-

Portada de l'últim llibre publicat per Norman Solomon als EUA.

Vigilant per la professió

Norman Solomon és un periodista nord-americà que s'ha distingit en la denúncia del control de la informació. És portaveu d'una organització anomenada Fairness and Accuracy in Reporting (FAIR) que fa com de far de la llibertat d'informació, des que va ser creada, ara fa cinc anys. Norman Solomon, que acaba de publicar un llibre titulat *Unreliable sources: A guide to detecting bias in news medias*, és col·laborador habitual de diversos mitjans de comunicació dels Estats Units i d'altres països. Ha publicat molts articles sobre la premsa, les armes

nuclears i les relacions EUA-URSS al *Boston Globe*, *Los Angeles Times*, *Newsday*, *Chicago Tribune* i *International Herald Tribune*, entre altres, i també al *New Statesman*, de la Gran Bretanya, i al *Globe and Mail*, del Canadà. Els seus coneixements són habitualment requerits també en els mitjans àudio-visuals, com ABC-ràdio i televisió, CNN, KGO-Ràdio de San Francisco, la televisió de les Forces Armades, etc... Un article de Solomon sobre les armes nuclears "Poseidon" va motivar una demanda d'investigació per part de 100 diputats del Parlament britànic.

xercici de la seva capacitat crítica. Norman Solomon no va dir que no es fes, però sí que s'hi practica una mena de crítica més aviat acadèmica, i que la distància entre les aules i les redaccions és considerable.

Quant als "grans" noms del periodisme americà, a propòsit dels quals un company va demanar quina havia estat la seva actitud enfront de la guerra del Golf, Solomon va destacar el valor crític de

Ralph Nader i la lleialtat de Woodward envers el *Washington Post*, i referent a Carl Bernstein, va dir que, després de deixar el diari, s'havia mostrat relativament crític envers l'administració actual, i que no combregava amb l'autosatisfacció de l'estament periodístic.

JOANA VIUSÀ i GALÍ

ALISTES ERS N

Saavedra, corresponsal de la revista hebdomadaria *Caretas*, a Huanta, capital de la província d'Ayacucho, a été tué en novembre 1988 dans les Andes péruviennes. Il a été exécuté alors qu'il enquêtait sur le meurtre d'une femme et de son fils, prétendument commis par des guérilleros du *Sendero Luminoso* (Sentier lumineux).

Hugo Bustios se rendait sur le lieu du meurtre avec un collègue, Eduardo Rojas Arce, par une route de campagne tranquille, près de Huanta, lorsqu'ils ont doublé une patrouille de la garde civile. Quelques minutes plus tard, quatre hommes masqués, cachés dans des buissons au bord de la route, ont tiré sur eux. Hugo Bustios a crié : « Sauve-toi. Ce ne sont pas les Senderistas. ». Bien que blessé, Eduardo Rojas a réussi à s'échapper et il a pu voir les hommes masqués placer des explosifs sur le corps d'Hugo

dats de la garnison locale après que leurs témoignages et photographies eurent été publiés dans la presse nationale, sont de l'avis de Eduardo Rojas. L'armée connaissait les allées et venues des journalistes : la garnison locale leur avait refusé trois fois l'autorisation de se rendre sur les lieux du crime, avant de la leur accorder. Malgré ces éléments de preuve, ni les autorités civiles ni les forces armées n'auraient fait procéder à des enquêtes de haut niveau sur cette affaire.

• LA PRESSE DÉCIMÉE AU PÉROU

La province d'Ayacucho a été placée sous contrôle militaire en décembre 1982 pour combattre le *Sendero Luminoso*. Au moment de sa mort, Hugo Bustios était le seul représentant de la presse nationale travaillant encore à Huanta. Il avait écrit plusieurs articles critiquant l'armée